

Aș vrea să semnaliez câteva semne îmbucurătoare privitoare la readucerea la viață a unor clădiri vechi, emblematice pentru vremea lor, de către proprietari privați inteligenți, care au atât mijloacele materiale, cât, mai ales, inteligența de a pune la lucru informațiile istorice împreună cu specialiști și artiști de primă mână. Din fericire, încep să apară în ultimii ani tot mai mulți antreprenori de calitate care fac din restaurarea vechilor case interbelice sau de început de secol XX, cu materiale moderne și cu respectarea planurilor inițiale, un crez investițional.

De exemplu, pe strada Elena Doamna, la nr. 39A este un imobil clasat pe lista monumentelor istoric, reprezentativ pentru stilul arhitectonic *fin-de-siècle*, care se afla în urmă cu câțiva ani într-o stare deplorabilă din cauza chiriașilor sociali care fuseseră adăpostiți de-a lungul vremii în acea zonă. Cumpărată de o avocată de succes a baroului ieșean, clădirea a fost salvată și grație unui proiect de restaurare temeinică și de amenajare interioară de primă clasă, realizat de o tânără echipă de arhitecți condusă de Ionuț Biciușcă (cei care au realizat și Muzeul Universității) este astăzi un exemplu de reinsertie în peisajul urban al unui monumente care stătea să se prăbușească. Este ceea ce în limbajul specialiștilor se numește **un exemplu de bună practică**.

Iată care au fost etapele pe care le-aș recomanda oricărui proprietar de clădire de patrimoniu: Noua proprietară a ales, la recomandarea mea, o echipă de arhitecți tineri, deja rodați în astfel de proiecte, specialiști în restaurare și în amenajare interioară de case boierești. Aceștia au studiat la Arhivele Naționale din Iași, dosarul de imobil 421 / 35 al Primăriei Comunei Jassy pe anul 1900, corespunzător Străzii Albe nr. 35, din despărțământul IV al orașului, devenită apoi strada Elena Doamna nr. 35 și azi, 39. Dincolo de corespondența administrativă și de detaliile tehnice conținute în dosar, arhitecții au putut consulta și copia planurilor de arhitectură, a fațadelor, planurile orizontale ale parterului și subsolului, detaliile de arhitectură și toate elementele necesare restaurării imobilului construit în 1905 și definitivat în 1912, care a aparținut domnului Joseph Zoller, unde pe lângă casa propriu-zisă, au mai fost atenasele și o fabrică de bomboane, astăzi o extensie a clădirii ocupată de foștii chiriași, care au cumpărat-o avantajos, la mijlocul anilor 90. Apoi, pe baza documentelor de arhivă și a planurilor inițiale a fost redactat un proiect de restaurare care a trecut, cu sugestii și observații ale experților, prin Comisia Zonală a Monumentelor Istorice organizată de Direcția pentru Cultură a județului Iași, care a și dat avizul final. Spre deosebire de o casă banală, restaurarea unui imobil de patrimoniu este o operațiune migăloasă, unde trebuie expertiză, meșteri calificați, cu experiență și materiale de primă mână. Consolidarea și apoi refacerea artistică a detaliilor de fațadă au fost un proces minuțios și costisitor pe care nu oricine este dispus să și-l asume. Dacă amenajările interioare sunt la latitudinea proprietarului, în funcție de buget și de gradul de educație estetică, partea exterioară a clădirii este un bun al comunității și refacerea ei artistică este un câștig pentru oraș. De aceea, domna avocat Gianina Poroșnicu merită toate felicitările, mai ales că finanțează acum și un studiu istoric aplicat asupra întregii străzi și că va deschide, în parteneriat cu Primăria Municipiului un *Info-chioșc* care să fie integrat rețelei de informații turistice și istorice despre Iași. Când stați în stația de autobuz de pe Elena Doamna, nu ezitați să admirați casa de peste drum, proaspăt restaurată!

Poate că inițiativele particulare ale iubitorilor de istorie și de frumos vor reuși în timp să aducă la viață spiritul boieresc al locului sufocat azi de indigența valorică, de

kitsch-ul și prostul gust care îi animă pe mulți dintre concetățeni. Reușita amintită aici s-a datorat, dincolo desigur de resursele materiale pe care le-a mobilizat noua proprietară, punerii în practică a unei viziuni despre frumosul arhitectural și despre integrarea lui responsabilă în viața comunității pentru care doamna avocat merită toate felicitările. Poate îi pune pe gânduri și pe alții...

Florin CINTIC
University Professor